

Tina Vrščaj: A Szurdokban

(Excerpt in Hungarian)

Translated by Emese Rajsli

Contact of the translator: emese.rajsli@gmail.com

A Szurdokban folyton fúj a szél.

Eva megpróbál gyökeret engedni a földbe. De a szél elfújja.

Időnként nem is érinti lábával a földet, hanem lebeg. Ha a leveleket söpri össze a bejárat előtt, a söprű nem érinti a földet, a leveleket a kavargó levegő sodorja el.

A képek, amelyeket megfestenek, a szoba sarkában állnak, majd valamikor fölkerülnek a falra.

A szobanövények a komposztra kerültek, de a cserepek még ott árválkodnak a polcon, elcsorbulva.

Eva mindig egy síkságot képzel el, akárhova is néz. Elképzei, hogy egy másik házban élnek. A szomszédoknak ugyanakkora gyerekei vannak, mint neki, nem rúgnak be a gyerekek előtt és nem játsszák az eszüket. Bicikliznek. Sima úton a kicsik is tudnának biciklizni. Időnként labdázának, és a labda nem gurulna el. A gyerekek se tudnának legurulni a szakadékba.

A két lánynak még új, friss illata van. Új földlakók.

A mag váratlanul kelt ki, mintha szél porozta volna be.

Először az első érkezett. Micsoda belépő! Hintón hozták fehér angyalok. Aztán megjött a második, az is megrázó élmény volt. Az első hangja egyszerre volt sírás és nevetés. Lám: az elsőt angyalok hozták, a második boldognak született.

Amikor a világra jöttek, abban a házban nyílt ki a szemük, ahol a képek a sarokban álltak, félredobva, és ahol ruhák heverték a padlón. A ruhák egyre csak szaporodnak a parkettán, a székek karfáján, a heverőn, az ágyon, még az asztalon is. A legkevesebb a szekrényben áll, annak úgyis öregszaga van. Mindez annak a bizonyítéka, hogy Eva tetőtere rendetlen.

Anya mindig azt mondta:

Takarítsd már ki azt a tetőteret!

Azt, amihez anyjának nincs semmi köze.

A ruhák száma hirtelen megkétszereződik és minden hónapban akad több olyan is, amely túl kicsi. A gyerekek nőnek. Este rájuk adja a hosszúszerű pizsamanadrágot, reggel pedig rövidnadrágban ébrednek. Minden héten valami hiányzik és naphosszat keresik, hova tűnt. Majd különböző zsákokat kapnak a barátoktól. Ezek az új és használt ruhák nagy halomban állnak az előszobában. Mosásra várva.

Az első csecsemő életének kezdetekor mindent áthat a tej, a kaki és a mosópor illata. A gyermek szopik és kakil és a kaki utat talál magának a pelenkából a rugdalódzóig, mindig ugyanabban a sorrendben és egyre gyorsabban, mert az ismétlések közt már nincs szünet. Eva megszoptatja a gyereket és tejtől nedves blúzban folytatja a vizet, hogy végre melegvízben tudja lemosni a popsiját, hogy kicserélhesse a pelenkáját és átöltöztethesse. A padlón, a lába előtt egy újabb halom. Halom áll a fürdőszobában is, akkora, hogy az ajtót se lehet becsukni. Alaktalan halom a mosógépben. Úgy túl van terhelve, hogy ugrál. A dühtől néha a legszívesebben szétverné a falakat is. Néhány ruhadarab a lavórban ázik, Eva arra készül, hogy majd kézzel kimossa őket és kiteríti, ha a baba elalszik és ha még süt a nap.

Az egész folyamatot újra megismétli. És újra. És újra... Mint egy hörcsög a futókerékben.

A második csecsemő életének kezdetekor mindent áthat a tej, a kaki és a mosópor illata. Másodszor is minden ugyanolyan. És mégis más. Eva gyorsabban megszokja az éjszakai ébredéseket. Könnyebben viseli a sírást, hisz tudja, hogy hamarosan abbamarad. Néha teljes nyugalommal hallgatja végig a sírást. Tudja, hogy ez amolyan nevetős sírás, az élet mély csodálata. Néha szétszórta. Csecsemőkkel és kisbabákkal élve ez már csak így van, minden kisiklik a felügyelet alól. Mint amikor a melléből magától ömlik a tej, akkor is, amikor nem tapad rá szopó szájacská. Elég egy kis elérzékenyülés, és máris nedves folt támad a blúzában. A már korántsem makulátlan pelenkák ott halmozódnak a bejárati ajtó előtt. A konyhapulton ételmaradék áll, arra vár, hogy majd valaki kiviszi a komposztra. A padlón játékok kallódnak. Néha valamelyik eltörik valaki talpa alatt.

Ennek nem az Eva tetőterében uralkodó rendetlenség az oka.

Hanem valami más.

Ahogy a kislányok kidugták az orrukat a házból, beleolvadtak a rézsútos látóhatárba.

És ahogy, egyik a másik után, két évnyi különbséggel, járni kezdtek, pici lábukon máris elindultak föl, a hegyre. A kisebbik akár papucsban is.

Szigorú biztatásra volt szükségük:

-- Lábakat a magasba!

Sima terepen már futottak, de a szurdokba csak tétovázva merészkedtek be. Eva néha a popsijukra csapott. Vagy bölcsességekkel traktálta őket: A láb megjegyzi, mennyit bír, és következő alkalommal már egy fölösleges lépést sem tesz.

Amikor a pici lábak elindulnak a nagy szurdokba, az azért megható látvány. De néha nem jártak sikerrel. Olyankor ő maga, aki kistermetű volt, de inas, a hóna alá vette őket, mit két zsák krumplit, a két kislányt a két karjával, és csak ment, csak mentek. Ha közben néha fejfelé lógtak, az soha nem zavarta őket.

Amikor elkezdtek rajzolni, meredek hullámvonalakat és átlókat rajzoltak. Az apjuk kérdezte, hogy vajon miért rajzolnak mindent ferdén, mintha soha ki se dugták volna az orrukat a házból.

A lányok nem egyedül vannak itt. Itt van nekik az apukájuk. Az izmai hullámszerűsége, benne rejlik az erő, és számára egy meredély se túl meredek. A Szurdokban született.

De amikor a lányok elindulnak gyalogolni, ő a házban marad.

– Apu is, apu is – kiáltozta a kisebbik, mintha menten rázendítene egy dacos sírásra.

– Apunak dolgozni kell – mondta a nagyobbik.

Gregor dolgozik, közben Eva arra gondol, amikor majd a gyerekek este elalszanak.

– Az okos gyerekek nem szeretnek aludni – mondja az óvónéni. – Túlzottan tartanak attól, hogy valamiről lemaradnak.

Az ő lányai azért nem akarnak aludni, mert túl okosak. Ez a magyarázat jónak tűnik.

Noha anya azt mondta mindig, hogy a gyerekeknek este aludni kell. Aki nem fekteti le őket, azzal valami baj van. Valami nem stimmel vele, mint anyukával, vagy valami nem stimmel a gyerekeivel. Ha pedig a gyerekekkel minden rendben van, majd nem lesz, ha nem alszanak eleget. Belőle, az anyából, az anyja szavai folynak. Az anyja tanácsai szívósak. Gyökeret eresztettek Evában.

A gyerekeknek este nyolckor ágyban a helye! – mondta mindig az anyja.

Mi történik náluk este nyolc után? A lányok, természetesen, nem alszanak. Még nem. Mondjuk, nem is állítja senki, hogy kéne, vagy hogy fognak. Ezt

nem képes biztosítani nekik. Noha mindenféle módon próbálta őket rávenni, hogy fölmenjenek a meredélyen.

– Nicsak, egy macska van odafönn!

– Bírják még ezek a lábak?

Folyton úgy érzi, föl kell verekedniük magukat valamelyik csúcsra.

Onnan messzire látni, le, egészen a Katlanig. Hajrá! A Szurdoból nem igazán látni, fekete pára takarja. Az egyik kislány ujjong: – Nézd, fekete köd! – A másik a mamit simogatja.

Eva csak magát tudja lefárasztani.

A felnőtteknek már kilenc óra van. Hány óra van a gyerekek hálósobájában? A lányok fölülnek az ágyban. A halk suttogásból hol az egyik, hol a másik vált át nyöszörgésbe:

– Szomjas vagyok!

– Pisilnem kell!

– Csönd! Aludj! – sziszegi Eva.

Ez a jelenet, amely estéről estére megismétlődik, anélkül, hogy elhasználnódna, mélyről jövő képeket idéz föl benne: magát látja, gyerekként.

Ő, a gyerek, most anya. Tiszteletet parancsolónak és kitartónak kell lennie. Följűk magasodik, hogy a szoba bármelyik sarkába odalőhesse határozottsága nyílveaszéjét: – Mit mondtam?! – Mindenhova eljut a hangja: ott kuporog a rongybabák mellett a szekrényben, hogy ne játszhassanak, az ágyban figyel minden moccanásra, és az ablakban is őrködik, hogy be ne jöhessen a farkas. Súlyos függőnyként rekeszti ki a fényt. Kerítésként magasodik a kiságyak köré. Egyetlen, elfojtott *csitt*-té válik. Hirtelen egy erőtlén hang kezd benne jajgatni:

Anyu, félek, gyújs lámpát!

Eva, az öt éves, fél egyedül maradni a sötétben. Rémálmai vannak. Minden éjjel ugyanaz történik, Eva a mélybe hull. Evica a harmadik emeleten lakik, de az épület sokkal magasabb. Éjjel hosszan hull alá a legfölső emeletről. Az éjszakánként fenyegető rémálom megakadályozza abban, hogy átadja magát az álomnak. Az anyja lekapcsolja a lámpát és aludni küldi. Anya harcol vele, hisz annyi még a dolga. Anya dolgozik. Anyának is aludnia kell. Reggel munkába kell mennie. Anya mérges apára. Anyának elfogy a türelme. Eva viszont a sötétséggel és az álommal harcol.

Makacs gyerek vagy. Tényleg nagyon makacs! Makacs és önfejű. A világ legmakacsabbja.

Eva, az anyuka azt szeretné, ha a kislányok szépen lefeküdnének.

– De mami – mondja a nagyobbik, aki üldögél és nem akar lefeküdni –, én nem bírok aludni.

– Csss – susogja Eva. – Muszáj.

– De ha egyszer nem bírok – mondja határozottan a gyerek.

Túl engedékeny vagy. Mint az apád. Mindent rád hagyott, aztán meg elfenekelt. – De mami, te ezt nem érted – válaszol az anyja hangjának, amelyet most, hogy saját gyerekei lettek, újra hall. Most, hogy már fél tíz van. Legyint, mintha muslincákat hessegetne. Úgy tűnik, a lányokat képtelenség elaltatni. Bizonyos dolgokat a gyereknek magának kell megtennie, amikor elérkezik az ideje. Ezt az ő anyja soha nem értette meg. Mindig tudta, mi az, ami *normálisnak* számít.

Vagy talán azért nem alszanak a gyerekek, mert tényleg valami baj van.

– Mi ez, ami ilyen bűdös? – kérdezi a nagyobbik.

Kiégett biztosítékra bűzlik. A bűz bekúszik a házba. Mintha valaki gumicsizmát égetne. Mondja még el ezt is, vagy inkább ne? Úgyse alszanak még. És a nagyobbik úgyse bír elaludni, amíg a kérdésen tűnődik.

– Lenart ma lehajtott az árokba és ottragadt.

– És miért hajtott le oda?

– Mert rosszul lát. Öreg már. Aztán odahívta apát. Apa pedig fogott egy kötelet, odament az én autómmal és kihúzta az árokból.

Az út összetöredezett a kerekek alatt.

– Miért a te autóddal ment?

– A sajátját sajnálta.

– És most miért ennyire bűdös? Fúj, undorító!

– Fúj, undorító! – szólal meg a kisebbik is, aki örül minden szónak, amit először mond ki. Hát még Eva, amikor hallja beszélni! De még akkor is, amikor tizedszer vagy századszor mondja. Még mindig izgalmas minden szó. A frissen idegen, újonnan kipróbált élet. Mint az *ájszkrím*, a *harasó* vagy a *párduc*... Mindketten úgy játszadoznak a szavakkal, mint a gyurmagombócokkal.

-- Undormány, undormányocska.

– Úgy tűnik, hogy tönkrement a kuplung.

– Kaplank – ismétli a hangocska.

– Miért? – kérdezi a nagyobbik.

Mintha tudná, miért. Mintha valaha is látott volna kuplungot. Még soha nem szagolt ilyen bűzt.

Fölzablatta a történet. A nagyobbik pontosan elképzei, ahogy apa, az erős apa odacsomózza a kötelet és utána két erős kezével kihúzza a szomszédot és a ferdén álló autóját...

Még a házát is kihúzta volna, ha elviszi az ár.

– Most már feküdj le.

– Nem, így akarok maradni.

A háta és a feje alá két párnát és több plüssjátékot tornyozott.

– Így? Ülve?

Teste a meredéllyel párhuzamos.

– Mintha a szurdokban feküdnék.

Ha síkvidéken lenne a házuk, az altatás is könnyebb lenne. Nem lennének folyton függőleges helyzetben.

Ha Eva lefekszik, szédülés fogja el. Mintha a ház bármikor kicsúszhatna alóla.

Úgy tűnik, végre elaludtak.

Csöndben kimegy a szobájukból.

Mégis sikerült, dicséri meg a belső hang.

– Még jó, hogy nem tél van – hallja a nagyobbik hangját a szobából.

– Miért?

– Nagy hóban apa soha nem húzta volna ki Lenartot.

Ez a gyerek nyár közepén a havon törí a fejét.

*

A meredek hegyoldalba, alattuk, szántóföld van.

Amikor a lányok megpillantják Anka kicsi, hajlott alakját, ahogy odalent kapál, ők is oda akarnak menni.

Gyakran alászállnak a ködbe. Olyankor kíváncsian szemlélődnek, nehogy valamit elszalasszanak:

– Hol van?

A nehéz paplan, amikor belemész, eltűnik a szemed elől.

Amikor a köd körbeveszi a házukat, nem látják már. Csak annyit látnak, hogy eltűnt a nap. Ha fölmásznak a csúcsra, ott néha látni a napot.

De most nincs köd, minden csillog.

Ereszkednek lefelé a néhány év alatt hatalmasra nőtt, elpusztíthatatlan, szúrós szederrengeteg, a szőlőtőkék és a száraz fűcsomók mellett.

Brina, a fiatalabb már a földet túrja a mancsával, mint valami kis vakond.

– Jó napot! – köszön hangosan Eva.

Višnja, az idősebb, szégyenlősen kapaszkodik anyja nadrágjába.

– Anka miért nem beszél? – kérdezi az öregasszony füle hallatára, aki csak odabólintott és kapált tovább.

Eva nem válaszol.

– Miért nem beszél? – kérdezi hangosabban és áll egy helyben, mint a cövek.

– Nem tudom. Menj te is játszani.

Eva nem szeret a napon állni. Fintorog. Noha a lányok pont a szélesen elterülő mező szélén szeretnek játszani, ahol cseng a kapa. A kövek is csengenek a földben. Minden csengés megkérdőjelezhetetlenül közli: Anka kilencvenhat éves.

És egész életében ugyanaz a testtartása, ugyanazt a szerszámot fogja és ugyanarra gondol.

A változások elkerülték ezt az életet.

Anka mindig is öreg volt, mondta egyszer Višnja. Anka már öregnek született.

– Višnja, ne vedd a kezéd a szádba, ha a földet túrod!

Elviselhetetlen ezen a déli napon álldogálni. Miért is hagyta magát ide levonszolni?

– Ha földet eszel, Brina, már indulhatsz is haza!

Hagyd őket, hadd játsszanak a földdel. A gyerekeknek szükségük van a földre. Megnyugtatja őket. Anya hangja az utolsó találkozáskor, amikor a lányok egy maroknyi földet találtak a helyi játszótéren.

Brina fogja az esernyőket, hintáztatja őket, mint valami spagettiszálakat és a két tenyere közt hengergeti őket. Mintha Eva idegeit hengergetné. Eva leül a fűbe.

Ne hemperegj a fűben! Folyton csak mosni kell rád, újra az anyja szavait hallja. Ha a gyerekkorára gondol, a napok úgy fénylenek, mint a napsütés. Nem lát jól, mert hunyorog.

Ankának a túlélés kulcsa a munka. Ha abbahagyná, nem bírná tovább. Ha nem dolgozna, haszontalan lenne és meghalna. Minden nap megfelelő szögben hajol a föld fölé. Cin cin. Cin cin. A teste már nem tud kiegyenesedni. Így közelebb van a földhöz, mint az éghez. A nap már kilencvenhat éve korbácsolja a sugaraival. A bőrén nagy, vörös foltok nőttek, de ez nem zavarja.

A fejét kendővel védi.

– Elfelejtettem a fejfedőket – mondja Eva. – Ideje indulnunk.

– Brina, ne turkáld az orrod!

A kislány keze fekete, a körmei feketén feketék. Fülig ér a szája.

– Mami, de mi szeretnénk tovább turkálni – mondja Višnja, végre szabályosan.

– Az miért van, hogy télen soha nem játszunk a földdel? – kérdi hirtelen. Hát mert télen hó födi. De nem is volt hó egész télen. Ha nincs is hó, a föld megfagy. Kemény, mint a kő.

De mostanában a telek enyhébbek.

A tavaszok melegebbek.

A nyarak pedig egyenesen pokoliak.

Eva még egy kicsit halogatja a hazaindulást, mert fölfelé kell kapaszkodniuk. Anka rozsdás kapája más hangon koccan a földben rejtőző kövekhez, ha a kislányok a közelében vannak. A kapa társaságkedvelő.

– Muszáj fölmennünk? – kérdezi a nagyobbik.

– Hova mehetnénk?

– Menjünk inkább lefelé

– Igen?

– Ha lemegyünk és arra, körbe, akkor is hazaérünk – indokolja meg a javaslatát.

– Ha lefelé indulunk, akkor aztán annnyival többet kell fölfelé kaptatni. Azt nem lehet, hogy csak lefelé menjünk és följussunk, te tökfej. Na, indulás!

Eva egyenesen az égre mutat.

Brina két lépés után megszólal:

– Mami, öllébe.

Eva csak int egyet és fölfelé néz, hogy ne lássa a két kislányt a lába mellett.

– Hol van apu? Apuhoz, öllébe – mondja Brina erőszakos hangon.

Ez éppenséggel Evát is érdekli. Ha a kislány tovább idegesíti az ölbe-ölbével, kirobbanhat, és a láva a mélyből előbb-utóbb eljut apuig.

A nap perzsel. Višnjának eszébe jut valami:

– Manca azt mondta, hogy a nap egy lyukon át kukucskál.

És az ég felé int.

Manca az óvónő.

A környezetről is mesél a gyerekeknek.

A száraz fű suhog a talpuk alatt.

– Vigyázzatok a kígyókra.

A növények levele fényre vadászik. Zöld bőrüket a nap felé fordítják. Noha a nyári nap már megégette őket.

A perzselő hőségben mennek tovább. Eva izzad.

A ház védelmező hűvössel fogadja őket. A gyerekeket elküldi megmosdani, leveri a cipőjét. A bejárati ajtót nyitva hagyja és a söprű néhány lebegő mozdulatával kisöpri a földes nyomokat.

*

Megjelenik Gregor. Se a föld, se a nap nem hagyott rajta nyomot. Nem vörösödött ki, nem hevült föl, nem izzad. Jó látni. Csak a két szemöldöke között húzódik ráncba a homloka. A szeme zavaros.

– Ma este számítok rád – mondja Eva csábítóan. Az előszoba hűvöse fölébreszti az érzékeit.

Gregor megfürdeti a lányokat. Árvíz van a fürdőszobában. Nem takarékoskodtak a vízzel.

Vacsorára az van, ami ehető a kertben megtermett. A hőségtől színevesztett, növekedésében csökönyösen megtorpant saláta. Néhány retek, de mindegyik kukacos, így a pultról egyenesen a komposztba kerülnek. És sok porcsin, ez az ázsiai gyom, ami jól érzi magát a szlovén talajon. A kertben mindent kiszorít, de a konyhában hasznos. A kertjükben van még tök, csalán, vastagon erezett mángold, sárguló petrezselyem. Mindent benő a gyom, de legalább védelmet nyújt a zöldségeknek a nap perzselő sugarai elől.

– Én százszorszépet szeretnék – mondja Brina.

A százszorszép elfogyott.

– Teszetoszót! – kiabálja Višnja.

– Hogy mit?

A kisebbik megérzi, hogy a nővére valami finomságról beszél. És csavaros észjárással már ordítja is: – Teszetoszót, teszetzoszót!

– Mi van?

Féktelenül őrzöngenek a konyhában, részecskék, amelyek nem távolodnak el az atommagtól.

Már a balkonon vannak.

– Ajjaj, kiborult a komposzt!

Nem, nem borult ki, mondogatja magában Eva. Persze lekapcsolja a tűzhelyet és kilép, hogy megnézze. De igen, minden kiömlött. Szétterült a rothadás bűze. Mindaz a szerves anyag, amit szorgalmasan gyűjtögettek amíg még friss, harsogó és alaktartó volt, majd rácsukták a műanyag edény fedelét. Nem foglalkoztak a magas hőfokon történő lebomlási folyamatokkal. Most mindannyian részesei a szerveskémia-leckének.

Az ő kérésére kitartóan szétválogatják a szemetet, még akkor is, ha csak egy alma száráról van szó. De persze elég undi kiüríteni az edényt a kertben. És még undibb, ha az edény a balkonon borul ki. Ráadásul magától.

– Apu, nézd, ez Undi király birodalma – mondja gúnyosan Višnja.

– Majd adok én neked birodalmat. Itt egy zacskó és a kesztyű – mondja Eva.

– Fúj, undormányos. Nem én borítottam ki, te disznó – mondja fintorogva.

– Nem beszélhetsz így mamival! – dörren rá Gregor.

Ez már beszéd. Még belevalóbb pasi lennél, gondolja Eva, ha te is kesztyűt húznál és hidegvérrel föltakarítanád a mocskot. Akkor fejet hajtának előtted.

– Mami, ez kaki? – kérdezi Brina. – Ez nem ennivaló, mami, ugye nem?

Úgy tűnik, Brina azon gondolkodik, nem lehetne-e mégis kiszedni azt a királyok asztalára való kenyérszeletet, amelyen jégvirághoz hasonló penész burjánzik.

Višnja látványosan grimaszol, Eva ezt nem engedheti meg magának. Rövid előadást tart.

– Ez korábban étel volt, ami megmaradt. Föld lesz belőle, amelyben majd ismét ennivaló nő. A lebomlásnak ebben a köztes állapotában pedig undormány.

Višnja biztonságos távolságból Undi királyt utánozza. Kineveti mamit, akire a takarítás vár. Brina pedig mindenféle előítélet nélkül, két kézzel nyúlna a trágyába.

Gregor a legelegánsabb. Már el is tűnt a balkonról.

*

– Aludjatok. Cssss. Aludjatok. Cssss.

A két fejecske békésen nyugszik a párnán. Nagyot sóhajt.

– Mami?

– Mi van?

– Anka miért nem beszél?

– Mert nem tud.

– Tényleg kivágták a nyelvét?

– Hol hallottad ezt?

– A férje gonosz volt és kivágta a nyelvét, mert beszélni mert.

– Csitt.

– Mit fog fölszámítani apunak?

-- Ne beszélj butaságokat. Aludj!

Emlékszik, mit mondott Gregornak. *Ma este számítok rád.*

Nem tudja, számíthat-e rá. Kislányként folyton az anyját és az anyja barátnőit hallgatta, ahogy egyoldalún kitárgyalja a férfiak hibáit. *A nő mindenben csak magára számíthat. Ha a férfi nem dug meg rendesen, nem is jó semmire.*

*

Amikor a lányok elalszanak, Eva bekapcsolja az elektromos bécicsősz a gyerekszobában.

– Menjünk ki az erdőbe – mondja a tévé előtt ülő Gregornak. – A lányokat meghalljuk telefonon is – int a bécicsősz felé.

Eva azt gondolja: ha kimegyünk az éjszakai erdőbe, talán valami varázslatos dolog történik majd velünk.

Gregor azt gondolja: ha kimegyünk az éjszakai erdőbe, megzabálnak bennünket a bogarak.

Eva úgy próbálja rávenni, ahogy általában a gyerekeket szokta jobb kedvre deríteni, de hiába. Nem bolondult meg, hogy éjnek idején kimászáljon a házból. Arra hajlik csak, hogy a balkonra kimenjen.

A bécicsősz a gyerekszobából nyugodt lélegzés és mocorgás zaját közvetíti. *Ezzel a bécicsősszel nyugodtabb leszel. Ha mindentől távol éltek, akkor is használhattok némi technikát.* Ezeknek a szavaknak a kíséretében adta át anya a születési ajándékát. Előtte még kiderítette, ne vegyen-e inkább infrásugaras-videós bécicsősz. Evát ez megrázta. Ki a fene szeretné, hogy a gyerekeit éjjel fényhullámok ériék, még akkor is, ha láthatatlanok?

Gregor lehúzza a cipzárját és előveszi ágaskodó farkát. Készen áll az akcióra, Eva viszont még nem. Az anyja körüli gondolatok kizökkentették.

A kabócák ciripelnek.

A Hold kerek.

Akadozik a nadrágján a cipzár, amikor föl akarja húzni.

Eva keze Gregor szőrös bőrén, Gregor keze Eva ruhája alatt. Ösztönösen behúzza a hasát, a gyerekek után puha lett. Fölmászik rá, az „öllébe”. Elviselhetetlenül vágyik a boldogsághormonokra. De jobban el tudná magát engedni, ha nem otthon lenne, a folyton virrasztó gyerekek közelében. A miniatűr székről két huncut szempár lesi őket. Olyan nagy örömség lenne, ha néha ismét az erdőben szeretkeznének?

– A csillagos ég alatt!

A simogatást és nyalogatást sírás szakítja félbe, sistergés, sírás, torz hangok a hangszóróból. A kis telefon jeleket ad le, mintha élő lenne és őt kéne megbabusgatni.

Mintha rakétából lőtték volna ki, Eva már ott is van a gyerekek mellett.

Semmi nem történt. Brina rosszat álmodik, néha nyöszörög egy kicsit, aztán alszik tovább. Már ő is szeret két párnát rakni a feje alá.

*

Így marad Eva egyedül. Mindenki elbújt előle, egy számára láthatatlan házikóba a házon belül. Páncélt vettek magukra, amely megvédi őket a természet erőivel szemben. Ha ismét vihar lesz, észre se fogják venni. Ha elmegy az áram, működni fog a mobil. Ha pisilniük kell, majd gond nélkül könnyítenek magukon a virtuális mellékhelyiségben.

Brina és Višnja nem elégszenek meg a nézéssel és az időnkénti balra-jobbra-le-föl pörgetéssel. Folyton meg akarják érinteni. Megállás nélkül. Mindkettő egyszerre. Minden irányba. Megszerezni mindenestül. Felpörögtek és táncolnak, billegtetik a csápjaikat. Gregor ezt egy darabig tűri, aztán kifakad.

– A francba az egészszel! – ordítja.

Lelőki magáról a kislányokat, fogja a tabletet és kimegy a balkonra.

Ott rágyújt egy cigire.

– *Ejči*, kihozod nekem a hamutartót meg egy sört, *plíz*?

Eva ledöbben. Mióta cigizik megint? Fél éve abbahagyta.

– Menj és keresd meg magad. Csak aztán nehogy összehamuzd a balkont!

Eva fűszereket szór a zöldségre. A curryből érezhetően túl sokat szór, a levegőben is érezni az illatát.

A lányok ott lábatlankodnak körülötte.

– Mami, megkaphatjuk még egy kicsit a tabletet? – kérdezi Višnja.

– Elég lesz mára – mondja Eva.

– Nem is. Lécci, lécci, lécci, kimehetek a balkonra? – nyaggatja tovább, mert nem érti, miért nem engedi mami folytatni a hihetetlen kalandot. Amikor Eva nem válaszol, Višnja folytatja:

– Ha kiengedsz a balkonra, nagyon jókislány leszek.

– Ne szédíts már, Višnja – folytatja Eva szigorúan.

– Ha nem engedsz ki, mindent rosszul csinállok majd – fenyegeti a gyerek.

Apu becsukta a balkonajtót és nem foglalkozik velük.

– Kibaszász! – mondja a kis Brina.

Még nincs három éves, és milyen szépen kimondja: „Kibaszász!”

– Szeretitek az új szavakat, ugye? De ez csúnya szó. Mondjuk helyette azt, hogy kitolás.

– Kitolás kibaszás – mondja Višnja.

Brina gurul a nevetéstől.

– Basz-buszozász – selypít tovább.

Most már mindhárman nevetnek. Višnja, a nagyobbik, megpróbálja utánozni Brinát.

Eva kiteszi a tányérokat az asztalra, a lányok viszik az evőeszközöket. Višnja ismét megszólal:

– *Mamči*, adsz nekem, *plíz*, egy pohár művizet?

– Mit?

– Művizet.

– Eléred te is.

Višnja elveszi az ízesített vizes palackot, lecsavarja a kupakot és szelesen megdönti. Leönti a blúzáat. A maradékot kiönti a mosogatóba.

– Fúj, undormány, műanyagíze van.

*

– Én csinálom neki a *hómpédzset*.

– Mégis, miről van szó? – szólal meg Mateja.

– Mivel Eva, *ez jú nóu*, fölült a populistáknak, ebbe a naplóba írhatná be a sok ember a *klájmet cséndzs* érdekében tett erőfeszítéseit. Minden zöld tettet be lehetne írni. És mindenki lassan haladna fölfelé ezen a zöld létrán... talán némi adomány is érkezne... A gond az, hogy Evát a pénzt egyáltalán nem érdekli. A portálnak *bitkoin* alapon kéne működnie. De ebben nem értünk egyet.

A gyerekek a házban egyre nyugtalanabbak. Ösztönösen igyekeznek túlharsogni a nagyok beszélgetését. A szüleik csak arra várnak, mikor fog eltörni valami. A szobában játékok repülnek ide-oda.

A gyerekek szája széle csupa csokoládé.

Eva azt javasolja, menjenek ki az erdőbe.

– Inkább ne – mondja Mateja.

Azt mondja, nincs hozzá megfelelő cipőjük. Odakint minden csupa víz.

Sétálhatnak az úton is, ami az erdőben kanyarog. Adhatnak kölcsön csizmát is, ha nem zavarja őket, hogy használtak. És forgalom sincs. Majd az

egyébként is szerény szurdokbeli infrastruktúra egyik zsákutcájában szedik a növényeket.

– Maks allergiás a füvekre.

De most nem virágoznak a füvek, mondja Eva. A természet már alszik. Ráadásul mindent átmosott az eső. Tiszta a levegő.

– És mi a helyzet a kullancsokkal? Egyre több van belőlük, amióta nincs igazi tél. Nem vagyunk beoltva.

Mateja gyűlöli a vérszívókat. Nem tenné ki ilyesminek a gyerekeket. Az ő gyerekeik városhoz vannak szokva, nem ellenállók a vad természet megpróbáltatásaival szemben.

Eva abbahagyja a győzködést.

Mind a nyolc gyerekkéz és negyven ujjacska boldogan tapizná a mobilt, amit Edo kínál föl nekik.

Gregoré is megcsörren. Egyik csörgés a másik után. A csörgés alatt. A csörgés fölött. A csörgésben. Ők a csörgésen kívül esnek, de az benne van a fejükben. Mindegyik fejben.

Virágzik az üzlet. Gregort éjszaka ébreszti az okosóra. Bekapcsolódik a videokonferenciába. Isteníti az amerikai kollégáit. Náluk vannak az ötletek és a pénz, de a legjobban a gondolkodásmódjuk hálózta be. Ha rajta múlna, máris költöznének San Franciscóba.

Gregor folyton valami üzleti üggyel foglalatoskodik.

Evát csak akkor hívják, ha a barátoknak elsüllyed a háza.

A gyerekeknek a padlóra ágyaznak.

Éjjel villámlik, de esni nem esik. Eva sajnálja a látogatóba érkező gyerekeket, de nem tudja, miért. Tulajdonképpen a saját lányait is sajnálja. Ha fölnőnek és szétnéznek... vajon mit fognak látni?

A gyerekek egy kupacba gyűlnek.

– A végítélet napja – kiabálja ju Lenart a nyitott ablakon a macskáknak és kecskéknak, mintha egy bárkában lenne, az élőlények utolsó példányaival.

Eva odasimul a férfitesthez, hátulról, így nem érezni az alkohol szagát. A tusfürdő illatát érzi, Gregorét nem. Szeretne gyengéden összebújni. Szinte érintések nélkül. Csak szagolgatni szeretné. Szagolni a szavakat, amelyek mocsárrá válnak a mellkasában. Elmondani nem tudja, mert Gregor nem érti. Nem látja, mi az, ami őt fojtogatja.

*

Ennyire gyáva módon.

És a legnehezebb pillanatban.

De Gregor nélkül könnyebben vág majd neki az ismeretlennek.

Az viszont, hogy a gyerekektől el se köszönt... A lányoknak sokat jelent. Nem helyettesíthető. Nem volt annyira rossz apa.

Talán még azt is megkockáztatná, hogy a legjobb apa lett belőle. Mondják azt is, hogy a távol levő apa a legjobb apa. De milyen ember az, aki csak úgy elmegy és itthagya a gyerekeit? Mit mondjon a lányoknak? Mindketten vidáman várják, hogy izmos kedvencük hazaérjen. Egy csomó rajzot rajzoltak már neki. Mindegyiket átszeli egy átlós vonal. Abból nőnek ki a virágok, a fák, a királykisasszonyok. Találgatják, milyen játékot hoz majd nekik külföldről. Amiket szeretnek játszani: emlékezni, sakkfigurákat mozgatni, babákat betakargatni, kóbor macskákra vadászni.

Minden játék csak azért van, hogy elterelje a gondolataikat. A játék látszólagos. Azért játszanak, hogy játsszanak. Magukban azt várják, hogy apa hazaérjen.

Állítsa meg őket a játékban és mondja azt:

– Az apukátok kereket oldott.

– Mi az, hogy kereket old? – nevetne hangosan mindkettő. – Azt jelenti, hogy meg voltak kötve a kerekei, és most végre elindult? Azt jelenti, hogy már gurulnak a kerekei?

Arra jut, hogy előbb fölkészíti őket. Rengeteg ideje van, hisz a lányok nem ismerik se az órát, se a naptárt. Nem tudják, hogy már egy hete haza kellett volna érnie.

Délután a saját gyerekkoráról mesél nekik. Részletesen leírja, hogy az apja hogyan hagyta ott egyszer őt és az anyját. Elment, és nem jött vissza többé. Ő pedig sötétben maradt. Csak később tudta meg, hogy az apja beteg volt. De azt nem tudta, hogy él-e. Ha meghalt volna, az anyja nyilván megmutatta volna neki a sírját. Az anyjától csak azt látta, hogyan kell összeszorítani a fogát: csukd be a szád és ne kérdezősködj. Ezért Eva már kiskorában is úgy érezte, egyedül van.

Gregor távozásával visszatért saját ősállapotába.

Ő mindent el fog mondani a gyerekeknek, amit tud.

– Mit mondasz el nekünk?

– Amit apukátokról tudok.

– De mit? – Brina már az anyja arcát vizsgálgatja. – Mit, mami, mit? – Višnja úgy tesz, mintha a dolog egyáltalán nem érdekelné. Elbújta a heverő mögé.

– Nos, apukátok elment.

Eva szíve összeszorul. Az anyja fölkészítette arra, hogyan kell erősnek tűnni. Egészen egyszerűen azt kell elképzelni, hogy kőpáncélos van, áttörhetetlen, miközben belül, benned, minden összeomlik. Szivacsos-puhának érzi a bensőjét. És a szívébe senki nem lát bele. Rejtve van és csak az övé. De ő majd átadja a lányainak egy részét ennek a puhaságnak, hogy belebújhassanak, ha valaha nehéz helyzetbe kerülnek.

– Apu elment.

– De most már meg kell jönnie, ugye? – szól ki Višnja a rejtekhelyéről, furcsa hangon.

– Szerintem nem fog visszajönni.

– Hova ment?

– Talán Amerikába – mondja Eva. – Régóta szeretett volna elmenni valahova, ahol nincsenek szlovénok.

*

Szerepet cseréltek, aznap este a gyerekek kimásztak tompultságukból. Eljátsszák a nagyinak és Borutnak a dráma saját változatát.

– Lázas a föld – mondja Višnja és meghajol. Sokáig áll úgy, meghajolva.

– Adjunk neki egy lázcsillapítót?

– Nem, nem – ingatja Višnja a fejét. – A lázcsillapító nem használ. A Föld a betolakodók ellen védekezik a lázzal. Mi vagyunk a betolakodók. Nincs más fegyvere ellenünk, csak a láz, a viharok és a nacumik.

Cunamik, javította ki magában Eva. Csak ül, megrendülten. Az előadás a színházban hülyeség volt. Úgy érzi, az emberek úgy beszélnek az éghajlatról, mint ahogy egy hitetlen beszél Istenről.

Tényleg annyira tönkretette már az emberiség a földi életet, hogy a legkisebbeknek is a saját jövőjükön kell gondolkodniuk?

Mi, fölnőttek, a mobilok világából, csak bámulunk magunk elé.

Az ő lányai néha túlérzékenyek tudnak lenni. Most arra várnak, mikor fog fölrobbanni a Föld. Az egész helyzetet saját tudásuk szerint értelmezik, és számukra az idő múlásának nincs még súlya. Ha valami szörnyű dolog fog történni, nekik mindegy, hogy holnap lesz-e, vagy harminc év múlva, számukra a két időpont egyformán közeli és távoli.

Brina megpörgeti a kékes glóbuszt és ujjával az óceán közepére bökö.

– Itt van a barlang.

– Milyen barlang? A postojnai?

Borut elröhögi magát.

– Hogyan lehet csökkenteni a Föld lázát? – kérdezi Višnja és egy okos tudós benyomását kelti, aki most közölni fogja a megoldást.

Átveti a fehér műszálas takarót a két széken és hirtelen minden hajszála égnek mered. Sátort emelt a Föld fölé. Így szoktak védekezni a napsugaraktól azon a strandon, ahol nincs egyetlen fa sem.

De vannak még más megoldások is azon kívül, hogy a tudósok hatalmas fehérét lepleket feszítsenek az égre. Višnja sorra bemutatja őket.

– Mi lenne, ha például egyszerre kinyitnánk az összes hűtőt, és úgy hűtenénk le? – szétnéz, hogy valaki hozzászól-e az ötletéhez.

– Vagy locsolhatnánk rá hideg vizet.

Višnja odahúz egy kis lavórt és beleteszi a glóbuszt.

A színházi előadásban azt mondták, hogy csökkenni fog a hőmérséklet, ha az emberek inkább biciklivel járnak, ha kevesebbet szemetelnek, ha kevesebb húst esznek és kevesebb vizet fogyasztanak. De a gyerekek logikája is érthető.

Višnja a kezével edényt formáz és a glóbuszra locsolja az elképzelt hideg vizet.

– Így fogom lehűteni az óceánodat – mondja, és a szájával szélesen susogó hangot formáz.

Brina a Földet simogatja. A lányok elérzékenyültek. A beteg bolygót anyaként ápolják. Annyi új ötletük támad, hogy Evának a feje is belefájdul.

Képtelen követni a csapongásukat, a hangok lepattannak róla.